

La nova normativa de la llengua catalana (1): accents diacrítics

Text: Servei d'Assessorament Lingüístic del CIM

Amb aquest article encetam una sèrie amb què volem tractar les principals novetats i qüestions que hem de tenir en compte en relació amb la nova gramàtica i la nova ortografia de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC).

La vigència dels canvis normatius que recullen aquests dos textos va començar el 23 de novembre de 2016, però el mateix IEC va marcar un període transitori de quatre anys per anar aplicant-los progressivament a fi que durant aquest temps s'hi poguessin anar adaptant els llibres de text, els llibres d'estil, els webs, etc. Com que enguany acabarà aquest termini, convé que repassem quins són els canvis més destacables.

Un dels que han creat més controvèrsia ha estat la reducció dels accents diacrítics a només quinze paraules. Recordem que l'accent diacrític és l'accent que duen alguns monosíl·labs, que segons la regla

general d'accentuació no n'haurien de dur, per distingir-los d'altres que s'escriuen igual però que no signifiquen el mateix.

Les 15 paraules que duen accent diacrític són:

Bé (adverbi, conjunció i interjecció, i nom masculí) i el plural **béns**.
L'han declarat bé d'interès cultural. Ho has fet molt bé.

És (3a persona singular del present d'indicatiu del verb *ser*).
Aquesta és la meva germana.

Déu (nom masculí) i el plural **déus**.
Sempre invoca els déus de l'Olimp.

Són (3a persona plural del present d'indicatiu del verb *ser*).
Estàs segur que són ells?

Mà (nom femení), però el plural no en du (**mans**).
Es va fer mal a la mà esquerra.

Què (relatiu, interrogatiu, exclamatiu i nom masculí, i el plural d'aquest **quès**. *És el llibre de què vam parlar; Què vols dir?; Al final no me'n vas dir el què.*

Més (adverbi i quantitatiu)
Ja no en vull més, de pastís.

Sòl (nom masculí, 'terreny') i el plural **sòls**.
Han actuat d'acord amb la Llei del sòl.

Vós (pronomen de tractament).
I vos, qui sou?

Món (nom masculí), però el plural no en du (**mons**).
Aquest arròs no és res de l'altre món.

Té (3a persona singular del present d'indicatiu i 2a persona de l'imperatiu del verb *tenir*).
Avui té febre i no vindrà a la feina. Té, agafa aquest sobre.

Sí (adverbi afirmatiu, nom masculí 'afirmació' i el seu plural **sís**)
Sí que vindrà: Esper que em doni el sí.

Ús (nom masculí), però el plural no en du (**usos**).
Fa temps que no li donen cap ús a aquest cotxe.

Pèl (nom masculí) i el plural **pèls**.
He agafat el tren pels pèls.

Sé (1a persona singular del present d'indicatiu del verb *saber*).
Ho sé cert!

L'accent diacrític és l'accent que duen alguns monosíl·labs, que segons la regla general d'accentuació no n'haurien de dur, per distingir-los d'altres que s'escriuen igual però que no signifiquen el mateix.

A més, cal tenir en compte el següent sobre les paraules que duen accent diacrític:

Els seus compostos i derivats no duen accent: *adeu, marededeu, rodamon, entresol...* Però sí que en duen si s'escriuen amb guionet, com *pèl-roja*.

S'admet l'ús d'accents diacrítics en les paraules que en portaven segons la normativa anterior per evitar ambigüitats i facilitar la comprensió d'una frase o un titular (*Elles vénen i venen tot el que han collit a l'hort*).

També es pot mantenir l'accent diacrític en els topònims: *carrer del Cós de Gràcia*.